

I.

(Zakonodavni akti)

ODLUKE

ODLUKA (EU) 2015/1814 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

od 6. listopada 2015.

o uspostavi i funkcioniranju rezerve za stabilnost tržišta za sustav trgovanja emisijama stakleničkih plinova Unije i o izmjeni Direktive 2003/87/EZ

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 192. stavak 1.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacрта zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora ⁽¹⁾,

nakon savjetovanja s Odborom regija,

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom ⁽²⁾,

budući da:

- (1) Direktivom 2003/87/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽³⁾ uspostavlja se sustav trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova u Uniji (ETS EU-a) kako bi se promicalo smanjenje emisija stakleničkih plinova na troškovno i ekonomski učinkovit način.
- (2) U skladu sa zaključcima Europskog vijeća od 23. i 24. listopada 2014. o okviru za klimatsku i energetska politiku do 2030. djelotvoran reformirani ETS EU-a koji sadrži instrument za stabilizaciju tržišta bit će glavni europski instrument za ostvarenje cilja Unije na području smanjenja stakleničkih plinova.
- (3) Člankom 10. stavkom 5. Direktive 2003/87/EZ propisuje se da Komisija svake godine Europskom parlamentu i Vijeću podnosi izvješće o funkcioniranju europskog tržišta ugljika.
- (4) U izvješću Komisije upućenom Europskom parlamentu i Vijeću o stanju na europskom tržištu ugljika u 2012. utvrđeno je da su potrebne mjere za rješavanje strukturnih neravnoteža između ponude i potražnje. U procjeni učinka okvira klimatske i energetske politike za 2030. navedeno je da se očekuje nastavak te neravnoteže i da se to pitanje neće moći u dovoljnoj mjeri riješiti prilagodbom linearnog tijeka prema strožem cilju unutar navedenog okvira. Promjenom linearnog faktora samo se postupno mijenja količina emisijskih jedinica na razini EU-a (gornja granica ETS-a EU-a). U skladu s tim i višak bi se samo postupno smanjivao, a tržište bi moralo

⁽¹⁾ SL C 424, 26.11.2014., str. 46.

⁽²⁾ Stajalište Europskog parlamenta od 8. srpnja 2015. (još nije objavljeno u Službenom listu) i Odluka Vijeća od 18. rujna 2015.

⁽³⁾ Direktiva 2003/87/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. listopada 2003. o uspostavi sustava trgovanja emisijama stakleničkih plinova unutar Zajednice i o izmjeni Direktive Vijeća 96/61/EZ (SL L 275, 25.10.2003., str. 32.).

nastaviti funkcionirati više od jednog desetljeća s viškom emisijskih jedinica od oko 2 milijarde ili više, zbog čega bi ETS EU-a izgubio svoju ulogu poticanja ulaganja u cilju smanjenja emisija CO₂ na troškovno učinkovit način i pokretanja inovacija s niskom razinom ugljika kojima se potiče gospodarski rast i otvaranje radnih mjesta.

- (5) Kako bi se riješio taj problem i povećala otpornost ETS-a EU-a na neravnoteže između ponude i potražnje te kako bi se ETS-u EU-a omogućilo funkcioniranje na uređenom tržištu, potrebno je 2018. uspostaviti rezervu za stabilnost tržišta („rezerva”) koja će biti operativna od 2019. Rezervom će se također poboljšati sinergija s drugim klimatskim i energetske politikama. Kako bi se zadržao maksimalan stupanj predvidljivosti, potrebno je odrediti jasna pravila za stavljanje emisijskih jedinica u rezervu i njihovo oslobađanje iz nje. Rezerva bi trebala pokretati prilagodbe godišnjih količina emisijskih jedinica za prodaju na dražbi. Ako su ispunjeni uvjeti, potrebno je svake godine, počevši od 2019., od količine emisijskih jedinica za prodaju na dražbi oduzeti količinu emisijskih jedinica koja iznosi 12 % emisijskih jedinica u optjecaju, kako je navedeno u posljednjoj objavi ukupnog broja emisijskih jedinica koje je u optjecaj stavila Komisija, i staviti je u rezervu. Ako je relevantan ukupan broj emisijskih jedinica u optjecaju manji od 400 milijuna, trebalo bi u svakoj danj godini osloboditi odgovarajući broj emisijskih jedinica iz rezerve za države članice u istom omjeru i istim redoslijedom kojim su stavljenj u rezervu te ih dodati količini emisijskih jedinica za prodaju na dražbi.
- (6) U tu bi se svrhu Komisija i države članice, odmah nakon što Komisija do 15. svibnja u danj godini objavi ukupan broj emisijskih jedinica u optjecaju, trebale pobrinuti da se kalendari dražbe zajedničke dražbovne platforme i, po potrebi, zasebnih dražbovnih platformi prilagođavaju uzimajući u obzir emisijske jedinice stavljenj u rezervu ili oslobođene iz nje. Prilagodbu količine emisijskih jedinica koje se prodaju na dražbi trebalo bi provesti tijekom razdoblja od 12 mjeseci nakon promjene relevantnog kalendara dražbe. Uzimajući u obzir činjenicu da postupak dražbe mora teći nesmetano, po potrebi bi u Uredbi Komisije (EU) br. 1031/2010 ⁽¹⁾ trebalo navesti daljnje pojedinosti o prilagodbi.
- (7) Pored uspostave rezerve potrebne su i odgovarajuće izmjene Direktive 2003/87/EZ kako bi se osigurala dosljednost i nesmetano funkcioniranje ETS-a EU-a. Provedba Direktive 2003/87/EZ osobito bi mogla dovesti do velikih količina emisijskih jedinica koje se prodaju na dražbi na kraju svakog razdoblja trgovanja, što može ugroziti stabilnost tržišta. Prema tome, kako bi se izbjeglo stanje neravnoteže između ponude i potražnje na tržištu krajem jednog i početkom sljedećeg razdoblja trgovanja koje bi moglo prouzročiti smetnje na tržištu, trebalo bi predvidjeti prodaju dijela svakog znatnog povećanja ponude na kraju jednog razdoblja trgovanja u prve dvije godine sljedećeg razdoblja. Kako bi se dodatno pojačala stabilnost europskog tržišta ugljika i izbjeglo umjetno povećanje ponude na kraju razdoblja trgovanja koje je počelo 2013., emisijske jedinice koje nisu dodijeljenj postrojenjima u skladu s člankom 10.a stavkom 7. Direktive 2003/87/EZ te emisijske jedinice koje nisu dodijeljenj postrojenjima zbog primjenj članka 10.a stavaka 19. i 20. te Direktive („neraspoređene emisijske jedinice”) trebalo bi staviti u rezervu 2020. godine. Komisija bi trebala preispitati Direktivu 2003/87/EZ u pogledu tih neraspoređenih emisijskih jedinica i po potrebi podnijeti prijedlog Europskom parlamentu i Vijeću o mogućnostima za daljnje djelovanje.
- (8) Planirano ponovno uvođenje 300 milijuna emisijskih jedinica u 2019. i 600 milijuna emisijskih jedinica u 2020., kako je određeno u Uredbi Komisije (EU) br. 176/2014 ⁽²⁾, dovelo bi u pitanje svrhu rezerve kojom se žele riješiti strukturne neravnoteže između ponude i potražnje. Sukladno tome, 2019. i 2020. ne bi trebalo na dražbi prodavati tih 900 milijuna emisijskih jedinica, već bi ih trebalo staviti u rezervu.
- (9) Važno je ETS-om EU-a potaknuti rast uz nisku razinu ugljika i zaštititi konkurentnost gospodarskih djelatnosti Unije koje su izložene stvarnom riziku od izmještanja emisija ugljika. U gore navedenim zaključcima Europskog vijeća o okviru za klimatsku i energetske politiku do 2030. dane su jasne smjernice o nastavku besplatne dodjele emisijskih jedinica i odredbama o izmještanju emisija ugljika nakon 2020. Prateći te strateške smjernice Komisija bi trebala preispitati Direktivu 2003/87/EZ, posebno njezin članak 10.a te u roku od šest mjeseci nakon donošenja ove Odluke podnijeti prijedlog za izmjenu te Direktive. Osim što bi prilikom preispitivanja trebalo težiti postizanju jednakih uvjeta na tržištu, također bi trebalo razmotriti primjenu usklađenih mjera kako bi se nadoknadili neizravni troškovi na razini Unije. Prilikom preispitivanja također bi trebalo razmotriti potrebu za

⁽¹⁾ Uredba Komisije (EU) br. 1031/2010 od 12. studenoga 2010. o rasporedu, upravljanju i drugim aspektima dražbi emisijskih jedinica stakleničkih plinova prema Direktivi 2003/87/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi sustava trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova unutar Zajednice (SL L 302, 18.11.2010., str. 1.).

⁽²⁾ Uredba Komisije (EU) br. 176/2014 od 25. veljače 2014. o izmjeni Uredbe (EU) br. 1031/2010, posebno radi utvrđivanja količina emisijskih jedinica stakleničkih plinova za prodaju na dražbi u razdoblju 2013.–2020. (SL L 56, 26.2.2014., str. 11.).

iskorištavanjem do 50 milijuna neraspoređenih emisijskih jedinica do 2021. za dopunu postojećih sredstava za promicanje projekata iz članka 10.a stavka 8. te Direktive i inovativnih industrijskih projekata s niskim razinama emisije ugljika te projekata u svim državama članicama, uključujući male projekte.

- (10) Komisija bi trebala nadzirati funkcioniranje rezerve u kontekstu godišnjeg izvješća o tržištu ugljika. U tom bi izvješću trebalo razmotriti relevantne učinke na konkurentnost, posebno u industrijskom sektoru, uključujući u odnosu na pokazatelje BDP-a, zaposlenosti i ulaganja. Nadalje, Komisija bi u roku od tri godine nakon datuma početka rada rezerve te redovito nakon toga trebala preispitati funkcioniranje rezerve na temelju iskustva stečenog njezinom primjenom. Prilikom preispitivanja funkcioniranja rezerve trebalo bi osobito provjeriti jesu li pravila o stavljanju emisijskih jedinica u rezervu i njihovu oslobađanju prikladna za postizanje željenih ciljeva rješavanja strukturnih neravnoteža između ponude i potražnje. To bi preispitivanje moglo obuhvaćati analizu tržišne ravnoteže, uključujući sve relevantne čimbenike koji utječu na ponudu i potražnju, te analizu prikladnosti unaprijed definiranog raspona kojim se potiče prilagođavanje godišnjih količina emisijskih jedinica za prodaju na dražbi te postotak koji se primjenjuje na ukupan broj emisijskih jedinica u optjecaju. Ako analiza pokaže da raspon više nije primjeren s obzirom na promjene na tržištu i na nove informacije dostupne u trenutku preispitivanja, Komisija bi hitno trebala podnijeti prijedlog kako bi riješila takvu situaciju. Prilikom preispitivanja trebalo bi također istražiti učinak rezerve na rast, zaposlenost, industrijsku konkurentnost Unije i na rizik od izmještanja emisija ugljika. Preispitivanje funkcioniranja rezerve trebalo bi biti objektivno i njime bi se u obzir trebala uzeti potreba da se očuva regulatorna stabilnost i zajamči dugoročna predvidljivost prilikom prijelaza na ekonomiju s niskom razinom emisije ugljika.
- (11) S obzirom na to da ciljeve ove Odluke, osobito uspostavu rezerve za stabilnost tržišta te postizanje njezine operativnosti u Uniji ne mogu dostatno ostvariti države članice, nego se zbog njihova opsega i učinaka oni na bolji način mogu ostvariti na razini Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim u članku 5. Ugovora o Europskoj uniji. U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku, ova Odluka ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tih ciljeva.
- (12) Direktivu 2003/87/EZ stoga je potrebno na odgovarajući način izmijeniti,

DONIJELI SU OVU ODLUKU:

Članak 1.

Rezerva za stabilnost tržišta

- Godine 2018. uspostavlja se rezerva za stabilnost tržišta, a stavljanje emisijskih jedinica u rezervu počinje od 1. siječnja 2019.
- Iznos od 900 milijuna emisijskih jedinica oduzetih od količine emisijskih jedinica za prodaju na dražbi tijekom razdoblja 2014.–2016., kako je određeno u Uredbi (EU) br. 176/2014 u skladu s člankom 10. stavkom 4. Direktive 2003/87/EZ, ne dodaje se količini koja se prodaje na dražbi 2019. i 2020., već se stavlja u rezervu.
- Emisijske jedinice koje nisu dodijeljene postrojenjima u skladu s člankom 10.a stavkom 7. Direktive 2003/87/EZ i emisijske jedinice koje nisu dodijeljene postrojenjima zbog primjene članka 10.a stavaka 19. i 20. te Direktive stavlja se u rezervu 2020. godine. Komisija preispituje Direktivu 2003/87/EZ u pogledu tih neraspoređenih emisijskih jedinica i po potrebi podnosi prijedlog Europskom parlamentu i Vijeću.
- Komisija objavljuje ukupnu količinu emisijskih jedinica koje su u optjecaju svake godine do 15. svibnja sljedeće godine. Ukupan broj emisijskih jedinica u optjecaju u danoj godini jest ukupan broj emisijskih jedinica izdanih u razdoblju od 1. siječnja 2008., uključujući emisijske jedinice izdane u tom razdoblju u skladu s člankom 13. stavkom 2. Direktive 2003/87/EZ te prava na uporabu međunarodnih jedinica koja postrojenja imaju u okviru ETS-a EU-a u odnosu na emisije do 31. prosinca te dane godine, umanjen za ukupan broj tona potvrđenih emisija iz postrojenja u okviru ETS-a EU-a između 1. siječnja 2008. i 31. prosinca te iste dane godine, broj svih emisijskih jedinica poništenih u skladu s člankom 12. stavkom 4. Direktive 2003/87/EZ i broj emisijskih jedinica iz rezerve. Ne uzimaju se u obzir emisije tijekom trogodišnjeg razdoblja koje je počelo 2005. i završilo 2007. i jedinice izdane u vezi s tim emisijama. Prva objava uslijedit će do 15. svibnja 2017.

5. Svake se godine od količine emisijskih jedinica koje države članice prodaju na dražbi u skladu s člankom 10. stavkom 2. Direktive 2003/87/EZ oduzima i u rezervu stavlja količina emisijskih jedinica koja iznosi 12 % ukupnog broja emisijskih jedinica u optjecaju, kako je navedeno u posljednjoj objavi iz stavka 4. ovog članka, na razdoblje od 12 mjeseci počevši od 1. rujna te godine, osim ako bi broj emisijskih jedinica koje se stavljaju u rezervu bio manji od 100 milijuna. U prvoj godini operativnosti rezerve u rezervu se između 1. siječnja i 1. rujna te godine također stavlja 8 % (što predstavlja 1 % za svaki kalendarski mjesec), od ukupnog broja emisijskih jedinica u optjecaju kako je navedeno u posljednjoj objavi.

Ne dovodeći u pitanje ukupan broj emisijskih jedinica koje se oduzimaju u skladu s ovim stavkom, do 31. prosinca 2025. emisijske jedinice iz članka 10. stavka 2. prvog podstavka točke (b) Direktive 2003/87/EZ ne uzimaju se u obzir za određivanje udjela kojim države članice doprinose ukupnom iznosu.

6. Ako je bilo koje godine ukupan broj emisijskih jedinica u optjecaju manji od 400 milijuna, iz rezerve se oslobađa 100 milijuna emisijskih jedinica i dodaje količini emisijskih jedinica koje države članice prodaju na dražbi u skladu s člankom 10. stavkom 2. Direktive 2003/87/EZ. Ako se u rezervi nalazi manje od 100 milijuna emisijskih jedinica, u skladu s ovim stavkom sve emisijske jedinice oslobađaju se iz rezerve.

7. Ako bilo koje godine stavak 6. ovog članka nije primjenjiv i ako su mjere donesene u skladu s člankom 29.a Direktive 2003/87/EZ, iz rezerve se oslobađa 100 milijuna emisijskih jedinica i dodaje količini emisijskih jedinica koje države članice prodaju na dražbi u skladu s člankom 10. stavkom 2. Direktive 2003/87/EZ. Ako se u rezervi nalazi manje od 100 milijuna emisijskih jedinica, u skladu s ovim stavkom sve emisijske jedinice oslobađaju se iz rezerve.

8. Kada se nakon objave ukupnog broja emisijskih jedinica u optjecaju postupa na temelju stavaka 5., 6. ili 7., u kalendarima dražbe uzimaju se u obzir emisijske jedinice koje su stavljene u rezervu ili se trebaju osloboditi iz nje. Emisijske jedinice stavljaju se u rezervu ili se oslobađaju iz nje tijekom razdoblja od 12 mjeseci. Ako se emisijske jedinice oslobađaju u skladu sa stavcima 6. i 7., neovisno o razdoblju tijekom kojeg dolazi do oslobađanja, pri oslobađanju se prate udjeli država članica koji su se primjenjivali u trenutku stavljanja emisijskih jedinica u rezervu i prati se redoslijed kojim su emisijske jedinice stavljane u rezervu.

Članak 2.

Izmjena Direktive 2003/87/EZ

Direktiva 2003/87/EZ mijenja se kako slijedi:

1. Članak 10. mijenja se kako slijedi:

(a) stavak 1. zamjenjuje se sljedećim:

„1. Od 2019. nadalje države članice prodaju na dražbi sve emisijske jedinice koje nisu besplatno raspodijeljene u skladu s člancima 10.a i 10.c i koje nisu stavljene u rezervu za stabilnost tržišta uspostavljenu Odlukom (EU) 2015/1814 Europskog parlamenta i Vijeća (*).

(*) Odluka (EU) 2015/1814 Europskog parlamenta i Vijeća od 6. listopada 2015. o uspostavi i funkcioniranju rezerve za stabilnost tržišta za sustav trgovanja emisijama stakleničkih plinova Unije i o izmjeni Direktive 2003/87/EZ (SL L 264, 9.10.2015., str. 1).“;

(b) sljedeći se stavak umeće nakon stavka 1.:

„1a. Kada količina emisijskih jedinica koje će države članice prodavati na dražbi u posljednjoj godini svakog razdoblja iz članka 13. stavka 1. ove Direktive za više od 30 % premašuje očekivanu prosječnu količinu za prodaju na dražbi u prve dvije godine sljedećeg razdoblja prije primjene članka 1. stavka 5. Odluke (EU) 2015/1814, dvije trećine od razlike između količina oduzima se od količina za prodaju na dražbi u posljednjoj godini razdoblja i dodaje se u jednakim dijelovima količinama koje će države članice prodavati na dražbi u prve dvije godine sljedećeg razdoblja.“

2. U članku 13. stavku 2. drugi podstavak zamjenjuje se kako slijedi:

„Države članice osobama izdaju emisijske jedinice za tekuće razdoblje u zamjenu za emisijske jedinice koje te osobe imaju i koje su poništene u skladu s prvim podstavkom. Slično tome, emisijske jedinice koje se nalaze u rezervi za stabilnost tržišta i koje više ne vrijede zamjenjuju se emisijskim jedinicama koje vrijede za trenutačno razdoblje.“

Članak 3.

Preispitivanje

Komisija nadzire funkcioniranje rezerve u kontekstu godišnjeg izvješća iz članka 10. stavka 5. Direktive 2003/87/EZ. To bi izvješće trebalo razmotriti relevantne učinke na konkurentnost, posebno u industrijskom sektoru, uključujući pokazatelje koji se odnose na BDP, zaposlenost i ulaganja. U roku od tri godine od datuma početka funkcioniranja rezerve i nakon toga svakih pet godina Komisija na temelju analize urednog funkcioniranja europskog tržišta ugljika preispituje rezervu i, ako je potrebno, podnosi prijedlog Europskom parlamentu i Vijeću. Tijekom svakog preispitivanja posebna se pozornost posvećuje postotku za utvrđivanje broja emisijskih jedinica koje će se staviti u rezervu u skladu s člankom 1. stavkom 5. kao i brojčanoj vrijednosti gornje granice ukupnog broja emisijskih jedinica u optjecaju i broju emisijskih jedinica koje će se osloboditi iz rezerve u skladu s člankom 1. stavkom 6. ili 7. ove Odluke. Komisija prilikom preispitivanja također istražuje učinak rezerve na rast, zaposlenost, industrijsku konkurentnost Unije i na rizik od izmještanja emisija ugljika.

Članak 4.

Prijelazna odredba

Članak 10. stavak 1. Direktive 2003/87/EZ kako je izmijenjena Direktivom 2009/29/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ nastavlja se primjenjivati do 31. prosinca 2018.

Članak 5.

Stupanje na snagu

Ova Odluka stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Sastavljeno u Strasbourgu 6. listopada 2015.

Za Europski parlament

Predsjednik

M. SCHULZ

Za Vijeće

Predsjednik

N. SCHMIT

⁽¹⁾ Direktiva 2009/29/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2009. o izmjeni Direktive 2003/87/EZ u svrhu poboljšanja i proširenja sustava Zajednice za trgovanje emisijskim jedinicama stakleničkih plinova (SL L 140, 5.6.2009., str. 63.).